

Fundacja
Aleksandra Kwaśniewskiego
AMICUS EUROPAE

**FAE Policy Paper
nr 24/2013**

Michał JAROCKI

Amerykański „pivot” ku Azji – rola US Navy

Jednym z zasadniczych założeń nowej strategii USA wobec Azji jest zwiększenie amerykańskiego zaangażowania wojskowego w tym regionie. Działanie to ma się przejawiać nie tylko wzrostem liczby okrętów wojennych US Navy, stacjonujących na wodach Pacyfiku, ale też intensyfikacją realizowanych przez nie zadań, tak w pojedynkę, jak i we współpracy z regionalnymi sojusznikami. To z kolei może przyczynić się do zacieśnienia więzów polityczno-militarnych Waszyngtonu z wybranymi państwami azjatyckimi.

Głównym założeniem nowej strategii USA względem Azji jest zwiększenie obecności USA w regionie. Utrzymanie w mocy oraz zacieśnienie sojuszy z regionalnymi partnerami okaże się zasadniczym zadaniem, w realizacji którego dużą rolę odegra czynnik militarny. Nie ulega też wątpliwości, że jednym z fundamentalnych determinantów "nowego podejścia" Waszyngtonu do tej części świata jest proces umacniania (wielowymiarowo) geopolitycznej roli ChRL oraz rosnących ambicji politycznych Pekinu.

Realizacja powyższych celów wymagać będzie od USA zastosowania szerokiego zakresu narzędzi. Najważniejszym z nich będzie sama dyslokacja w regionie większej liczby okrętów wojennych. Równie ważne będzie przypisanie im odpowiednich zadań, których realizacja pozwoli na zwiększenie projekcji amerykańskiej siły wojskowej w oczach pozostałych regionalnych graczy. Pożyteczne okaże się również utrzymanie oraz poszerzenie zakresu współpracy w dziedzinie bezpieczeństwa z grupą państw zaprzyjaźnionych. Dzięki temu amerykańska obecność militarna na wodach Pacyfiku nabierze bardziej sojuszniczego charakteru. Rozsądne i adekwatne do zmieniających się realiów politycznych regionu użycie wspomnianych narzędzi pozwoli USA na realizację podstawowych celów swego "zwrotu" ku Azji. Poprzez bardziej wyrazistą projekcję siły militarnej, państwo to będzie w stanie umocnić swój wizerunek w oczach mniejszych graczy regionalnych jako gwarant ich bezpieczeństwa oraz podmiot stabilizujący azjatycki system bezpieczeństwa, zachwiany wzrostem siły militarnej ChRL.

Uwarunkowania

Ogłoszona przed dwoma laty zmiana zaangażowania USA w Azji została wymuszona przez szereg czynników. Bez wątplenia najważniejszym z nich była transformacja regionalnego systemu bezpieczeństwa. Zjawisko to postrzegane jest wieloaspektowo, a więc zarówno z

perspektywy politycznej, jak i ekonomiczno-społecznej oraz wojskowej. Wzrost potencjału politycznego wielu państw regionu, postrzegany m.in. jako pochodna ich ewaluujących i rozwijających gospodarek, w prosty sposób przełożyła się na zmianę postrzeganych przez nie interesów strategicznych. Część z regionalnych graczy zaczęła odczuwać potrzebę ekspansji swych ambicji poza własne granice, obejmując nimi coraz większe geograficznie obszary.

Działaniem tym doprowadziły do dwóch zasadniczych konsekwencji. Z jednej strony dały ujście rosnącym ambicjom politycznym, będącym naturalnymi pochodnymi zwiększających się możliwości (potencjału) działania, wynikających ze zwiększającego się zakresu dostępnych "narzędzi". Z drugiej, zmusiły pozostałych regionalnych graczy do, częściowej przynajmniej, modyfikacji dotychczasowego podejścia do azjatyckiego układu politycznego, w celu odpowiedniego ustosunkowania się do zmieniających się realiów regionalnej geopolityki.

Przemiana ambicjonalna państw regionu przekłada się nie tylko na relacje polityczne państw azjatyckich. Jest ona również dostrzegalna na przykładzie czynnika militarnego, będąc naturalną konsekwencją omawianego zjawiska. Wzrost i uzewnętrznienie ambicji regionalnych wybranych państw Azji znajduje bowiem swe ujście również w intensyfikacji użycia przez nie ich siły wojskowej. Bez względu na to, czy jest to postrzegane z perspektywy rozbudowy ilościowej i jakościowej sił zbrojnych poszczególnych graczy, czy też ich rzeczywistego zastosowania jako elementu rywalizacji strategicznej z pozostałymi podmiotami państwowymi.

Bez wątpienia podmiotem, który w największym stopniu oddziałuje na zmianę regionalnego układu strategicznego, jest ChRL. To wzrost ambicji Pekinu względem jego pozycji w regionie, będący m.in. wynikiem wieloletniego wzrostu gospodarczego, wpływa na pozostałe państwa azjatyckie, wymuszając na nich, przynajmniej częściową, zmianę dotychczasowych priorytetów oraz dostosowanie się do zmieniających się realiów geopolitycznych. Rosnące ambicje regionalne ChRL, przejawiające się m.in. w problemie sporów terytorialnych toczonych na wodach Mórz Południowo- i Wschodniochińskiego, zmuszając pozostałe państwa do odpowiedniej reakcji. Jest ona dostrzegalna zarówno w kontekście politycznym, jak i wojskowym. Pierwszy z nich wynika z potrzeby zacieśniania relacji z innymi, pozostającymi w "opozycji" względem Pekinu, podmiotami. Drugi z kolei przekłada się na wzrost współpracy militarnej, postrzeganej zarówno z perspektywy wspólnych wielonarodowych ćwiczeń, jak i budowy systemu wzajemnego wsparcia w ochronie interesów terytorialnych i narodowych.

Amerykański „pivot” ku Azji – rola US Navy

FAE Policy Paper nr 24/2013

Michał Jarocki

Omawiana transformacja regionalnego układu bezpieczeństwa staje się coraz istotniejsza z punktu widzenia interesów strategicznych USA. Państwo to w sposób oczywisty utożsamia się z regionem, mocno uzależniając realizowaną przez siebie politykę zagraniczną od zachodzących w nim wydarzeń. Z tego względu omawiane zjawisko w wyraźny sposób oddziałuje na linię polityczną Białego Domu względem zagranicy, zmuszając Waszyngton do stopniowej koncentracji na problemach Dalekiego Wschodu. Zmieniający się układ polityczny regionu stał się fundamentalną przyczyną ogłoszonej przed dwoma laty reorientacją strategiczną USA w stronę Azji. Ogłoszona przez Baracka Obamę polityka *pivotu* potwierdza rosnące zainteresowanie Waszyngtonu przemianami regionalnego układu politycznego, mającymi wpływ nie tylko na wspomniany aspekt relacji wojskowych państw azjatyckich, lecz także na interesy natury ekonomicznej samego zainteresowanego.

Z tego względu większe niż do tej pory zaangażowanie się USA w mające miejsce w regionie wydarzenia jest naturalną konsekwencją obaw o własne interesy strategiczne, mocno związane z lokalnym układem politycznym. Wzrost napięć pomiędzy ChRL i pozostałymi państwami Dalekiego Wschodu może bowiem źle wpłynąć na regionalną pozycję Waszyngtonu. Jego intensyfikacja z kolei, wynikająca z coraz większej roli czynnika militarnego w omawianym zjawisku, grozi widmem dalszego zaostrzenia sytuacji oraz mniej lub bardziej zintensyfikowanych incydentów zbrojnych.

Cele

Jednym z podstawowych celów amerykańskiego *pivotu* ku Azji jest zaakcentowanie obecności i roli, jaką USA pełnią w regionalnym systemie bezpieczeństwa. Pomimo tego, iż jest on zdominowany przez podmioty azjatyckie, zarówno pod względem państw go kształtujących, jak i głównych problemów jakie stają u jego podstaw, system ten jest w dużej mierze zależny od interesów politycznych Waszyngtonu. Transformacja systemu bezpieczeństwa Azji to do pewnego stopnia wynik amerykańskiego weń zaangażowania. Rola, jaką USA pełnią w regionie w ujęciu politycznym i wojskowym, nierzadko kształtuje postawy innych państw regionalnych, wpływając na definiowanie przez nie swoich interesów narodowych, dobór narzędzi ich realizacji, a także intensyfikację własnych działań.

Amerykański „pivot” ku Azji – rola US Navy

FAE Policy Paper nr 24/2013

Michał Jarocki

Z tego względu jednym z głównych założeń polityki regionalnej USA jest podtrzymanie percepcji tego państwa, jako istotnego elementu składowego azjatyckiego systemu bezpieczeństwa. Waszyngton chce w dalszym ciągu być postrzegany jako czynnik warunkujący (do pewnego stopnia) kształt relacji polityczno-wojskowych pozostałych państw Azji, a także jako podmiot brany pod uwagę w procesie kształtowania wizji politycznej pozostałych graczy regionu.

Nie ulega wątpliwości, że jednym z najważniejszych wyznaczników wzrostu amerykańskiego zaangażowania polityczno-wojskowego w Azji jest zjawisko rosnącej roli ChRL w regionalnym systemie bezpieczeństwa. Odnotowywany w ostatnich dekadach wzrost gospodarczy Chin przełożył się na wyraźne zwiększenie ambicji politycznych tego podmiotu w stosunku do pozostałych państw azjatyckich. Zwłaszcza tych zlokalizowanych na wodach Oceanu Spokojnego. Z tego względu amerykański *pivot* jest próbą odpowiedniej reakcji USA na wzrost znaczenia Pekinu na azjatyckiej scenie politycznej. Waszyngton, jako podmiot aktywny w regionie i silnie z nim powiązany ekonomicznie, odczuwa zagrożenie rosnącymi ambicjami ChRL, która w ocenie Białego Domu zamierza uzyskać w stosunku do pozostałych graczy regionalnych na tyle dominującą pozycję, aby móc swobodnie realizować własne interesy narodowe, zwłaszcza w odniesieniu do tematów gospodarczych.

Z tego względu wzrost amerykańskiego zaangażowania w regionie jest też próbą wsparcia azjatyckich sojuszników USA w nowych realiach politycznych. Ich głównym wyznacznikiem jest właśnie zmiana regionalnych ambicji ChRL, która przez wiele podmiotów państwowych odczytywana jest jako zagrożenie dla ich własnych interesów narodowych. Państwa te dysponują niewystarczającym zasobem środków własnych, zdecydowanie zbyt małym dla samodzielnego przeciwstawienia się omawianemu zjawisku. Z tego względu odczuwają wyraźną potrzebę tworzenia nowych sojuszy strategicznych, umożliwiających kolegialne opowiadzenie się przeciw rosnącemu wpływom polityczno-wojskowym ChRL. Ze względu na postrzeganie USA jako jedyne regionalnego podmiotu zdolnego do przeciwstawienia się rosnącej w siłę ChRL, państwo to staje się naturalnym sojusznikiem wielu mniejszych podmiotów. Stąd też rosnąca percepcja Waszyngtonu jako najważniejszego elementu tworzącej się powoli nieformalnej koalicji państw opowiadających się przeciwko nowej formie zaangażowania politycznego Pekinu w Azji.

Narzędzia

Jednym z podstawowych narzędzi realizacji amerykańskiej polityki "zwrotu" ku Azji jest wykorzystanie potencjału militarnego USA. Proces ten przejawia się nie tylko w użyciu jednostek wojskowych dotychczas stacjonujących w regionie, lecz także w przebazowaniu w rejon azjatycki nowych typów uzbrojenia.

Najlepszym przykładem tego procesu jest wysłanie (bądź też plany wysłania) w rejon azjatycki okrętów wojennych dwóch nowych klas: *Littoral Combat Ship* (LCS) oraz *Joint High Speed Vessel* (JHSV). Pierwsze z nich zostały zbudowane z myślą o działaniu na wodach przybrzeżnych, drugie z kolei mają służyć jako szybkie katamarany transportowe do przetransportowania wojsk i zaopatrzenia. W przyszłości odpowiednia liczba wymienionych okrętów ma stacjonować w rejonie Azji i Pacyfiku, a konkretnie w Singapurze. Co więcej, od ponad dwóch miesięcy pierwsza z jednostek klasy LCS, *USS Freedom*, znajduje się na terenie singapurskiego portu morskiego w dzielnicy Sembawang.

Celem przebazowania wspomnianych okrętów wojennych do Azji jest szeroko pojęta promocja amerykańskiej obecności wojskowej w regionie. Ma do tego dojść poprzez realizację przez nie szeregu zadań związanych m.in. z aktywnym udziałem w regionalnych grach wojennych realizowanych przez państwa sojusznicze, uczestnictwo w wydarzeniach gospodarczych i biznesowych związanych z przemysłem zbrojeniowym i obronnością, czy też kurtuazyjnych wizytach w portach sojuszników.

Aktywna rola nowych amerykańskich okrętów wojennych w Azji pozwoli Waszyngtonowi na użycie innych narzędzi w realizacji wspomnianych wcześniej celów. Chodzi przede wszystkim o stworzenie, a następnie skorzystanie z obrazu Waszyngtonu jako podmiotu realnie zaangażowanego w rozwój sytuacji polityczno-wojskowej w regionie. Będzie to bowiem stanowiło klucz do zbliżenia politycznego z państwami, które do tej pory nie traktowały USA jako podstawowego zewnętrznego gwaranta ochrony ich interesów narodowych. Dodatkowo, pozwoli to Waszyngtonowi na zacieśnienie relacji z tymi podmiotami państwowymi, z którymi już wcześniej łączyła go współpraca i wspólnota dostrzeganych interesów. To z kolei pomoże Waszyngtonowi w utworzeniu nieformalnej koalicji państw zgrupowanych wokół tematu amerykańskiej obecności w regionie, a zorientowanych na zrównoważenie wzrostu pozycji politycznej ChRL. Pozytywna projekcja siły w postaci wspomnianych nowych klas okrętów

Amerykański „pivot” ku Azji – rola US Navy

FAE Policy Paper nr 24/2013

Michał Jarocki

wojennych będzie bowiem stanowiła namiastkę amerykańskiego zaangażowania wojskowego w Azji, potwierdzając rolę, jakie państwo to może odegrać w najbliższych latach i dekadach.

Nie można zapominać, że wysłanie w omawiany rejon nowych okrętów wojennych wiąże się nie tylko ze zmieniającym się charakterem azjatyckiego systemu bezpieczeństwa. Obecność w Azji jednostek klas LCS i JHVS to także zabieg marketingowy, mający promować wśród państw sojuszniczych omawiane konstrukcje. Pozytywne doświadczenie z ich użyciem potwierdzi ich potencjał, a tym samym może zachęcić wybrane podmioty do rozważenia możliwości ich zakupu i wdrożenia do służby w strukturach własnych marynarek wojennych. Takie rozwiązanie, o ile relatywnie mało prawdopodobne w przypadku państw biedniejszych, jak Filipiny i zdecydowanie bardziej realne w przypadku takich podmiotów, jak Singapur, czy Japonia – pozwoliłoby jednocześnie USA na zrealizowanie jeszcze jednego celu-narzędzia: dalszej integracji użytkowanego przez członków nieformalnej antychińskiej koalicji typów uzbrojenia, w tym zwłaszcza morskiego. Działania te widoczne są już na przykładzie wielu obecnie użytkowanych przez państwa regionu konstrukcji, w tym m.in. fregat i niszczycieli. Wiele podmiotów państwowych Azji albo użytkuje okręty tych samych typów, co USA, albo też instaluje na swych jednostkach elementy wyposażenia (głównie elektronicznego oraz uzbrojenia) zgodne z wymogami interoperacyjności z marynarką wojenną USA.

Użytkowanie okrętów wspomnianych klas w Azji jest także obliczone na zdobycie przez US Navy odpowiedniego doświadczenia w ich operowaniu. Zadania, jakie będą im przypisywane w najbliższej przyszłości pozwolą USA na ocenę sprawności konstrukcji, wykrycie ewentualnych usterek, a także ich usunięcie w trakcie budowy kolejnych jednostek LCS i JHSV.

Wnioski

Wysłanie okrętów wojennych US Navy nowych klas na Pacyfik ma przede wszystkim wymiar symboliczny. Stanowi bowiem przykład zmiany percepcji amerykańskich interesów narodowych związanych z omawianym obszarem. Proces ten będzie więc w przyszłości kontynuowany. Nie należy jednak spodziewać się jego wyraźnej intensyfikacji w krótkim przedziale czasowym.

Duży wpływ na jego charakter będzie miała reakcja państw regionalnych stanowiących niejako jego grupę docelową. Odbiór zwiększonej amerykańskiej obecności wojskowej w

Amerykański „pivot” ku Azji – rola US Navy

FAE Policy Paper nr 24/2013

Michał Jarocki

regionie przez podmioty takie jak Filipiny, czy Japonia będzie z kolei pozytywny. Dostrzegą one bowiem w nim szansę na wzmocnienie własnej pozycji polityczno-wojskowej w stosunku do ChRL.

Reakcja Pekinu na przebazowanie nowych okrętów US Navy do Azji powinna być umiarkowana. Zwłaszcza w odniesieniu do omawianych klas, które ze względu na przypisywane im zadania oraz liczbę dyslokowanych jednostek nie będą stanowiły zagrożenia dla bezpieczeństwa ChRL. Zjawisko to będzie odbierane przez ten podmiot przede wszystkim jako polityczny element amerykańskiej strategii *pivotu*.

---

*Tezy przedstawiane w serii „Policy Papers” Fundacji Amicus Europae
nie zawsze odzwierciedlają jej oficjalne stanowisko !*

Kontakt

**Fundacja
Aleksandra Kwaśniewskiego
„Amicus Europae”**

Aleja Przyjaciół 8/5
00-565 Warszawa

Tel. +48 22 622 66 33

Tel. +48 22 622 66 03

Fax: +48 22 629 48 16

email: fundacja@fae.pl, www.fae.pl

FAE Policy Paper nr 24/2013

**Amerykański „pivot” ku Azji
– rola US Navy**

Autor: Michał Jarocki

Ekspert Fundacji Amicus Europae, Centrum Studiów Polska-Azja, Instytutu Jagiellońskiego oraz ECAG. Członek redakcji pisma „Stosunki Międzynarodowe” i portalu Geopolityka.net. Doktorant w ISP PAN/Collegium Civitas. Specjalizuje się w problemach regionu Arktyki oraz strategicznych aspektach azjatyckiego systemu bezpieczeństwa.

Amerykański „pivot” ku Azji – rola US Navy

FAE Policy Paper nr 24/2013

Michał Jarocki

Nadrzędną misją **Fundacji AMICUS EUROPAE** jest popieranie integracji europejskiej, a także wspieranie procesów dialogu i pojednania, mających na celu rozwiązanie politycznych i regionalnych konfliktów w Europie.

Do najważniejszych celów Fundacji należą:

- Wspieranie wysiłków na rzecz budowy społeczeństwa obywatelskiego, państwa prawa i umocnienia wartości demokratycznych;
- Propagowanie dorobku politycznego i konstytucyjnego Rzeczypospolitej Polskiej;
- Propagowanie idei wspólnej Europy i upowszechnianie wiedzy o Unii Europejskiej;
- Rozwój Nowej Polityki Sąsiedztwa Unii Europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem Ukrainy i Białorusi;
- Wsparcie dla krajów aspirujących do członkostwa w organizacjach europejskich i euroatlantyckich;
- Promowanie współpracy ze Stanami Zjednoczonymi Ameryki, szczególnie w dziedzinie bezpieczeństwa międzynarodowego i rozwoju gospodarki światowej;
- Integracja mniejszości narodowych i religijnych w społeczności lokalne;
- Propagowanie wiedzy na temat wielonarodowej i kulturowej różnorodności oraz historii naszego kraju i regionu;
- Popularyzowanie idei olimpijskiej i sportu.